

Protokół z posiedzenia Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Województwie Małopolskim w dniu 25 czerwca 2020 roku

Dwudzieste siódme posiedzenie Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego (WRDS) w Województwie Małopolskim odbyło się w dniu 25 czerwca 2020 roku, o godz. 14.00 w trybie wideokonferencji w związku z pandemią koronawirusa.

Posiedzenie prowadziła Pani Grażyna Gaj – Przewodnicząca Zarządu Wojewódzkiego Forum Związków Zawodowych Województwa Małopolskiego oraz Przewodnicząca Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Województwie Małopolskim.

W posiedzeniu udział wzięło 17 Członków Rady: Pan Józef Kawula, Pan Zbigniew Karczewskim, Pani Monika Miniur, Pan Robert Nagraba, Pani Grażyna Gaj, Pan Wiesław Rajca, Pan Paweł Oświęcimka, Pan Tomasz Surówka, Pan Marek Piwowarczyk, Pan Antoni Matyasik, Pan Janusz Kowalski, Pan Tadeusz Szewczyk, Pan Bartosz Dudek, Pani Małgorzata Lechowicz, Pani Małgorzata Małuch, Pan Piotr Litwiński oraz Pan Roman Ciepela.

Spotkanie przebiegło zgodnie z poniższym porządkiem obrad:

Otwarcie spotkania

Przewodnicząca WRDS w Województwie Małopolskim przywitała Członków Rady oraz Gości:

Pana Jakuba Szymańskiego, Dyrektora Departamentu Zarządzania Programami Operacyjnymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego;

Pana Rafała Barańskiego, Zastępcę Dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie;

Pana Pawła Różyckiego, Zastępcę Dyrektora Departamentu Strategii i Planowania Transformacji Klimatycznej w Ministerstwie Klimatu;

Pana Andrzeja Malinowskiego, Przewodniczącego Rady Dialogu Społecznego;

Pana Tomasza Urynowicza, Wicemarszałka Województwa Małopolskiego;

Pana Piotra Łyczko, Zastępcę Dyrektora Departamentu Środowiska ds. Programów Ekologicznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego;

Pana Andrzeja Łazęckiego, Zastępcę Dyrektora Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Krakowa;

Pana Janusza Zyśka, Wydział Energetyki i Paliw, Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie;

Panią Joannę Mieszkowicz, Ekspertkę Koalicji Klimatycznej i Fundacji AERIS Futuro, Członkinię Zarządu Krakowskiej Elektrowni Społecznej;

Pana Stanisława Nowackiego, Członka Zarządu Polskiej Sieci „Energie Cités”.

Realizacja wsparcia w ramach Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej

Pan Tomasz Urynowicz, Marszałek Województwa Małopolskiego przedstawił Członkom Rady podstawowe informacje i dane dotyczące realizacji Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej. Podkreślił, że szczególnie zaprezentuje Pan Jakub Szymański, Dyrektor Departamentu Zarządzania Programami Operacyjnymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. Ponadto wyraził nadzieję, że małopolskim przedsiębiorcom przy wsparciu Zarządu Województwa Małopolskiego uda się przejść w miarę suchą stopą przez turbulencje gospodarcze będące wynikiem pandemii koronawirusa.

Pan Jakub Szymański, Dyrektor Departamentu Zarządzania Programami Operacyjnymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego – prezentacja „Realizacja wsparcia w ramach Małopolskiej

Tarczy Antykryzysowej (załącznik nr 1 do protokołu). Pan Dyrektor przedstawił na jakim etapie jest wdrażanie pomocy w ramach trzech pakietów pomocowych – medycznego, przedsiębiorczości i płynności finansowej.

Pana Rafała Barańskiego, Zastępcę Dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie – prezentacja „Projekt Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Społeczny. Bezpieczny Dom” (załącznik nr 2 do protokołu).

Neutralność klimatyczna Małopolski

Pan Andrzej Malinowski, Przewodniczący Rady Dialogu Społecznego podziękował w imieniu własnym, jak i Pana Michała Kurtyki, Ministra Klimatu za wprowadzenie pod obrady WRDS w Województwie Małopolskim tematu neutralności klimatycznej Małopolski w szerszym kontekście neutralności klimatycznej całego kraju. Podkreślił, że proces ten, według założeń Nowego Zielonego Ładu Unii Europejskiej, powinien zostać zakończony do 2050 roku. Dodał, że z pewnością będzie to proces niezwykle trudny, jednak ze względu na niepokojące zmiany klimatyczne niezmiernie potrzebny. Celem dyskusji będzie zdiagnozowanie problemów oraz zastanowienie się nad programami osłonowymi natury socjalnej, edukacyjnej i rewitalizacyjnej, jak również spisanie wszelkiego rodzaju rekomendacji dla władz centralnych w celu realizacji ambitnych celów transformacji energetycznej państw członkowskich Unii Europejskiej. Zapełował o przesłanie propozycji, które pojawią się w czasie dyskusji, do Rady Dialogu Społecznego i Ministerstwa Klimatu w oparciu o pięć pytań, które zostały przesłane do wojewódzkich rady dialogu społecznego w celu ułatwienia pracy nad tematem i usystematyzowania wniosków. Pytania były następujące:

- Jak oceniają Państwo szanse na dotarcie do celu neutralności klimatycznej w 2050 roku - w ramach swojego regionu?
- Jakie są bariery prawne, ekonomiczne, organizacyjne i inne, utrudniające lub uniemożliwiające przeprowadzenie transformacji zmierzającej do neutralności klimatycznej do 2050 roku? Jakie sektory/branże są najbardziej zagrożone podczas realizacji polityki neutralności klimatycznej, a jakie mogą się rozwijać i pełnić rolę koła zamachowego lokalnej gospodarki?
- Czy realizacja celu neutralności klimatycznej będzie wymagała zastosowania programów osłonowych (np. socjalnych, edukacyjnych, rewitalizacyjnych)?
- Proszę o wskazanie konkretnych projektów/inwestycji, które powinny podlegać wsparciu (m.in. finansowemu, organizacyjnemu) w ramach realizacji Europejskiego Zielonego Ładu w latach 2021-2027.

Pan Piotr Łyczko, Zastępca Dyrektora Departamentu Środowiska ds. Programów Ekologicznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego – prezentacja „Działania Województwa Małopolskiego w zakresie ochrony klimatu” (załącznik nr 3 do protokołu).

Pani Joanna Mieszkowicz, Ekspertka Koalicji Klimatycznej i Fundacji Aeris Futuro, Członkini Zarządu Krakowskiej Elektrowni Społecznej – prezentacja „Neutralność klimatyczna = Odbudowa gospodarki na zielono” (załącznik nr 4 do protokołu).

Pan Andrzej Łączęcki, Zastępca Dyrektora Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Krakowa stwierdził, że władze Krakowa doceniają wagę kwestii klimatycznych, deklarując dążenie do neutralności klimatycznej. Wynika to z trzech przesłanek:

- a) wiedzy naukowej, zawartej m.in. w raportach IPCC Międzypaństwowego Panelu ds. zmian klimatu;
- b) dynamiki zmian społecznych, politycznych, a także ekonomicznych – UE zdecydowała o transformacji do neutralności klimatycznej do roku 2050, nowa strategia rozwoju Europejski Zielony Ład jest wdrażana przy pomocy regulacji prawnych i narzędzi ekonomicznych;
- c) doświadczeń z programu ograniczenia niskiej emisji, gdzie Kraków jako pierwszy przyznał że ma problem z zanieczyszczeniem powietrza i podjął zdecydowane działania naprawcze, z dobrym skutkiem, stanowiąc wzór dla innych.

Dodał, że jednocześnie władze Krakowa zdają sobie sprawę jak olbrzymim, skomplikowanym, wielowymiarowym procesem jest transformacja klimatyczna. Jest to proces głównie o charakterze społeczno-ekonomicznym, także kulturowym (nawyki społeczne), a w mniejszym stopniu technologicznym. Podkreślił,

że dotychczasowe punktowe interwencje nie są działaniami wystarczającymi biorąc pod uwagę skalę wyzwań. Potrzebne są działania wielosektorowe, wprowadzające zmiany poprzez innowacje systemowe.

Następnie zauważył, że metodyka zmiany poprzez innowacje systemowe w kierunku neutralności klimatycznej została opracowana przez społeczność wiedzy i innowacji na rzecz klimatu (Climate-KIC), założoną przez Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT). Metodyka ta oparta jest na 4 założeniach: nastawienie na cel; wykorzystanie dźwigni zmian; orkiestracja portfolio projektów pilotażowych wdrażających zmiany systemowe oraz uczenie się przez działanie. Dodał, że w warunkach dużej niepewności, braku gotowych wzorców i rozwiązań oraz skali niezbędnych zmian społeczno-ekonomicznych uzasadnione jest wdrożenie podejścia opartego na metodyce zmiany poprzez innowacje systemowe. W związku z czym przedstawił dwie rekomendacje. Pierwsza z nich to wsparcie Miasta Kraków w realizacji projektu „Zeroemisyjny Kraków” w ramach programu EIT Climate-KIC Healthy, Clean Cities Deep Demonstrations. Celem programu jest pomoc miastom w rzeczywistej transformacji do neutralności klimatycznej. Rozwiązania wypracowane w Krakowie będą przykładem i wzorem do naśladowania w innych miastach. Druga natomiast to nawiązanie współpracy z EIT Climate-KIC w ramach programu dla rejonów górniczych i przemysłowych EIT Climate-KIC Just Transformation Deep Demonstrations. Taka współpraca funkcjonuje już na Śląsku (dotyczy Rybnika). Na koniec powiedział, że kwestia transformacji do neutralności klimatycznej powinna być rozpatrywana łącznie ze zwiększaniem odporności i adaptacji do zmian klimatu. Są to dwie strony tego samego medalu. Mieszkańcom łatwiej jest zrozumieć lokalne skutki zmian klimatu niż ich globalne przyczyny.

Pan Janusz Zyśk, Wydział Energetyki i Paliw, Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, w swojej wypowiedzi udzielił odpowiedzi na pytania przesłane do dyskusji przez Ministerstwo Klimatu i Radę Dialogu Społecznego. W odpowiedzi na pierwsze pytanie (Jak oceniają Państwo szanse na dotarcie do celu neutralności klimatycznej w 2050 roku - w ramach swojego regionu?) uznał, że jest to możliwe. Podkreślił, że jest to wyzwanie bardzo ambitne. Powodzenie zależy w dużej mierze od działań unijnych i krajowych. Wymaga to też dużych wysiłków całego społeczeństwa. Dodał, że im wcześniej zostanie podjęta decyzja w tym kierunku tym lepiej. Będzie to na pewno wymagać ogromnych zmian technologicznych, społecznych i organizacyjnych. Zmiany te dotkną prawie każdej dziedziny życia, m.in. żywności, pracy, transportu, wypoczynku, mieszkańców, użytkowania dóbr, procesów produkcji dóbr, konwersji energii. W jego ocenie to również wielka szansa na rozwój regionu, m.in. poprzez innowacyjne technologie, które można eksportować; gospodarkę opartą na wiedzy oraz dalszy rozwój turystyki. Rozwój ten powinien opierać się na trzech głównych filarach zrównoważonego rozwoju, uwzględniając zarówno komponent środowiskowy, społeczny i ekonomiczny.

Następnie odniósł się do drugiego pytania (Jakie są bariery prawne, ekonomiczne, organizacyjne i inne, utrudniające lub uniemożliwiające przeprowadzenie transformacji zmierzającej do neutralności klimatycznej do 2050 roku?). Powiedział, że bariery rozpatruje dla energii zarówno od strony podaży energii (elektroenergetyka, ciepłownictwo), jak również od strony usług energetycznych, między innymi ogrzewanie, klimatyzacja, odbiorniki elektryczne, transport dóbr i osób. Główną zmianą, trendem będzie elektryfikacja sektorów, paliwa kopalne jako nośniki energii zostaną zminimalizowane. W przypadku elektroenergetyki i ciepłownictwa nastąpi duży rozwój OZE w wytwarzaniu, wspomagany zapewne przez technologie jądrowe. Następnie wymienił szczegółowo bariery w sektorze energetycznym (zarówno po stronie podaży jak i popytu): ograniczona elastyczność systemu - konieczne rozwiązania w zakresie magazynowania energii; problem w funkcjonowaniu sieci elektroenergetycznych - dystrybucyjnych przy wzmożonym rozwoju energetyki prosumenckiej; mogą wystąpić problemy z przejściem na technologie zeroemisyjne w elektroenergetyce (np. elektrownie jądrowe są drogie, też mogą wystąpić problemy z akceptacją społeczną takich projektów), energia wiatru ograniczona geograficznie i prawnie oraz ograniczony zbiór technologii zero-emisyjnych w ciepłownictwie scentralizowanym (biomasa, biogaz, geotermia, power2heat, pompy ciepła, RDF).

Uznał, że trudny do określenia jest kierunek ogrzewania sieciowego, ciepłowni oraz elektrociepłowni. Nastąpi rywalizacja między centralizacją a decentralizacją (samoistna, wymuszona). Wiele osób mając do dyspozycji źródła OZE będzie odchodzić od ogrzewania sieciowego. Utrzymanie zatem elektrociepłowni czy ciepłowni wymagać będzie wielu prac, m.in. w zakresie technologii wytwórczych, magazynowania, parametrów sieci.

Następnie odniósł się do kwestii transportowych. Stwierdził, że planowane zmiany będą oznaczać w zasadzie wyeliminowanie pochodnych ropy naftowej i przejście na pojazdy elektryczne (baterie lub wodór/ogniwa paliwowe). Wskazał na bariery w tej sprawie: wyższe koszty pojazdów, brak infrastruktury, na końcu życia

baterii - brak rozwiązań związanych z recyklingiem. W Polsce przy sprzedaży około 500 tysięcy nowych aut rocznie i flocie około 20 milionów aut, proces wymiany floty na auta bezemisyjne zajmie kilkanaście lat. Z drugiej strony możemy się odwołać do przykładu norweskiego, gdzie w ciągu niecałej dekady udało się osiągnąć sprzedaż nowych aut na poziomie 60%.

Podkreślił, że ważna jest koordynacja działań klimatycznych i antysmogowych. W tym zakresie Małopolska jest liderem. Uznał, że nastąpią dwa procesy w gospodarstwach domowych: elektryfikacja (pompy ciepła) i wykorzystanie biomasy do ogrzewania. Dodał, że sprawą otwartą jest kwestia jaka będzie rola gazu. Czy gaz będzie etapem przejściowym do dotarcia do OZE i należy go traktować jako paliwo na następne kilkanaście lat (czyste powietrze), ale z perspektywą odejścia od niego po 2040 roku, czy już teraz należy rezygnować z gazu, gdy podejmujemy wymiany źródeł ogrzewania w ramach działań antysmogowych. Są argumenty za i przeciw.

Dodał, że najbardziej zagrożonym sektorem podczas realizacji polityki neutralności klimatycznej jest przemysł. Powiedział, że bariery prawne są stosunkowo łatwe do przekroczenia, o ile będzie, a chyba jest, wola władz różnego szczebla. Na pewno trzeba zapewnić długotrwałe uwarunkowania prawne, przewidywalne z jak najmniejszym ryzykiem niepewności.

Następnie odniósł się do pytania numer 3 (Jakie sektory/branże są najbardziej zagrożone podczas realizacji polityki neutralności klimatycznej, a jakie mogą się rozwijać i pełnić rolę koła zamachowego lokalnej gospodarki?). Powiedział, że w jego ocenie najbardziej zagrożony jest przemysł. Jest to sektor zróżnicowany (wiele różnych działów, procesów). Wydaje się, że trudne do uniknięcia będą emisje procesowe (metalurgia, produkcja cementu). Dodał, że wymagana będzie zapewne zmiana modelu działalności, ku modelom zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw. Następnie wymienił niezbędne zmiany technologiczne: optymalne zużycie materiałów, OZE, społeczne – np. zapewnienie funkcjonalności, nie własności, działania organizacyjne – spięcie obiegu zamkniętego, wprowadzanie rozwiązań na większą skalę. Dodał, że ważne jest również konkurowanie z gospodarkami, gdzie nie przeprowadza się działań w kierunku neutralności klimatycznej. Istotne są zatem ustalenia międzynarodowe w tym zakresie. Zauważył, że przemysł, gospodarka, dostarczanie usług i rzeczy jest pod ścisłą presją konsumenta. Trudne jest do przewidzenia zachowanie konsumentów. Będą to nowe pokolenia. Wydaje się, że ci z globalnych konsumentów powinni stać się obywatelami świata, zastępując myślenie krótkoterminowe długoterminowym, ilością jakością, prawa odpowiedzialnością. Wydaje się, nastąpi przejście na konsumpcję lokalną (żywność, usługi, turystyka). W dalszej kolejności podkreślił, że jeśli chodzi o górnictwo węgla i firmy powiązane z tradycyjną energetyką opartą na węglu (obie branże obecne w Małopolsce) nastąpi proces minimalizacji. Transformacyjne przekształcanie górnictwa i energetyki oraz dostawanie ich możliwości i potencjału do zielonej gospodarki zapewne nastąpi do 2040 roku. W jego ocenie kołami zamachowymi lokalnej gospodarki będą te sektory, w których już mamy i utrzymamy przewagę konkurencyjną: turystyka, usługi IT i badania. Rozwój OZE może być kołem zamachowym w przypadku, gdy osiągniemy przewagę, a to może się stać, gdy będziemy wprowadzać i rozwijać OZE wyprzedzająco, wcześniej i bardziej intensywnie niż inne regiony.

W dalszej kolejności odniósł się do pytania numer 4 (Czy realizacja celu neutralności klimatycznej będzie wymagała zastosowania programów osłonowych, np. socjalnych, edukacyjnych, rewitalizacyjnych?). Podkreślił, że jeśli chodzi o rozwiązania socjalne, wystarczy być może stworzenie ram dla tworzenia nowych miejsc pracy i rozwoju gospodarczego województwa. Dodał, że działania edukacyjne są konieczne zarówno na poziomie akademickim, jak i edukacja całego społeczeństwa.

Na koniec odniósł się do 5 pytania (Proszę o wskazanie konkretnych projektów/inwestycji, które powinny podlegać wsparciu, m.in. finansowemu, organizacyjnemu w ramach realizacji Europejskiego Zielonego Ładu w latach 2021-2027). Wskazał na następujące działania: analiza emisji, potencjałów OZE i EE oraz edukacja zarówno akademicka (dostosowana do realizacji celów, które wymagają zmian organizacyjnych i technologicznych, a te muszą być oparte na dobrze wykształconych osobach), jak i całego społeczeństwa (ze względu na zmiany społeczne). Na koniec podkreślił konieczność przeprowadzenia następujących badań naukowych: a) które odpowiedzą na powyższe pytania – na razie są to opinie. Musimy mieć realne podstawy, określić ścieżkę rozwoju, opracować mapę drogową. Badania, w których Małopolska może być liderem i które rozwiną usługi i dobra używane w gospodarce przyszłości; b) prace nad wodorem i jego wykorzystaniem; c) rozporozsiona energetyka, klastry energii; d) IT; e) medycyna, zdrowie publiczne; f) pojazdy autonomiczne i g) gospodarka obiegu zamkniętego rozwiązania technologiczne i organizacyjne.

Pan Stanisław Nowacki, Członek Zarządu Polskiej Sieci „Energie Cités” odniósł się również do zagadnień przesłanych do dyskusji przez Ministerstwo Klimatu i Radę Dialogu Społecznego. Przedstawił swoją opinię na temat szans na dotarcie do celu neutralności klimatycznej. Podkreślił, że kluczowe są trzy czynniki: zapewnienie nawet dwukrotnie wyższej podaży energii elektrycznej przy niemal całkowitym wyeliminowaniu emisji elektroenergetyki; całkowita eliminacja ogrzewania paliwami kopalnymi w budynkach oraz zdominowanie miks energetyczny w transporcie (elektromobilność, biopaliwa, syntetyczne paliwa lub wodór). Następnie wymienił bariery prawne: brak jasnych regulacji podatkowych i prawnych w zakresie OZE oraz konieczne wdrożenie zasad zrównoważonego finansowania oraz monitorowania ekspozycji polskich instytucji finansowych na ryzyka klimatyczne, w tym na ryzyko zaangażowania w branżach emisyjnych. W jego ocenie zagrożone będą wszystkie wysokoemisyjne branże, oparte na węglu, natomiast rozwojowymi sektorami będą OZE i e-mobilność. Nastąpi również wzrost zapotrzebowania na pracowników montażu, obsługi i konserwacji urządzeń wytwarzających i magazynujących energię dla rozproszonych prosumentów. Następnie podkreślił, że bez programów osłonowych nie będzie możliwe osiągnięcie zakładanych celów (ubóstwo energetyczne). Zaznaczył, że należy wdrażać wszelkie projekty wspierające głęboką termomodernizację oraz eliminację paliw kopalnych jako źródła ciepła. Dodał, że niezmiernie ważne będzie zapewnienie terminowej rozbudowy infrastruktury dla elektromobilności oraz paliw alternatywnych wraz z adekwatnym finansowaniem rozwoju transportu publicznego. Ważne będzie również wsparcie edukacji i wychowania (nowe myślenie o korzystaniu z energii, o konsumpcji i ponoszeniu kosztów przekształceń) oraz rozbudowa systemów magazynowania energii i technologii wodorowych.

Pan Tadeusz Szewczyk, Związek Rzemiosła Polskiego powiedział, że temat neutralności klimatycznej Małopolski powinien być omawiany na bieżąco podczas posiedzeń WRDS w Województwie Małopolskim. Dodał, że jednymi z priorytetowych zadań powinny być: budowa spalarni śmieci w powiatach, ujęć wody, kanalizacji i zakładów przerobu plastiku (gospodarka odpadami). Powinna być również poszerzona edukacja w zakresie neutralności klimatycznej. Postulaty te powinny podlegać wsparciu finansowemu w ramach realizacji Europejskiego Zielonego Ładu.

Pan Wiesław Rajca, Forum Związków Zawodowych powiedział, że ochrona środowiska to zarówno obowiązek każdego człowieka, jak i zadanie władz lokalnych, regionalnych, krajowych, unijnych oraz organizacji globalnych. Dodał, że zrównoważony rozwój, czyli takie korzystanie ze środowiska, które umożliwi niezakłócone życie następnym pokoleniom, to wyzwanie niebagatelne. Zarówno Konstytucja RP, jak i Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej zawierają postanowienia dotyczące ochrony środowiska. W świetle ustawy zasadniczej ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, które m.in. wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska. Dodał, że w obecnych uwarunkowaniach dostrzega kilka kluczowych zagadnień, które będą stanowiły istotne wyzwania zarówno dla Małopolski, jak i całej Polski.

Zabezpieczenie produkcji energii (najlepiej z paliw narodowych) należy do podstawowych wyzwań administracji. Od kilku lat do aspektu narodowego paliwa dodano aspekt klimatyczny. Niestety błędnie tylko węgiel, którego spalanie jest niestety w kolizji z polityką Unii Europejskiej, traktowany jest jako nasze jedyne narodowe paliwo. Zapomina się lub lekceważy polskie paliwa takie jak odpady komunalne spalane w spalarniach, biogaz produkowany z frakcji biodegradowalnej, biomasę, energię słoneczną oraz wiatrową. Z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego zasadne jest powstanie programów i docelowo udzielanie wsparcia mieszkańcom oraz wspólnotom lokalnym, w tym samorządom, zapewniających samowystarczalność energetyczną opartą o alternatywne formy pozyskiwania energii. Dalej stwierdził, że kolejną podstawową kwestią to walka ze smogiem. Zmniejszanie poziomu zanieczyszczenia powietrza ma kilka aspektów. Po pierwsze, owe zanieczyszczenie wynika z tzw. niskiej emisji generowanej przez ruch samochodowy oraz ogrzewanie węglem lub odpadami prywatnych nieruchomości. Wiąże się z tym postulat usprawnienia działania Programu „Czyste Powietrze”. Ponadto uważa, że warto rozważyć wprowadzenie zachęt fiskalnych w podatku od towarów i usług, które preferowałyby postawienie na źródła ciepła przyjazne środowisku. Po drugie, zwrócił uwagę na konieczność termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej oraz mieszkań i domów prywatnych.

Podkreślił, że jest zadowolony z faktu, że uporano się niemal z emisją zanieczyszczeń do wód ściekami bytowymi, natomiast pozostał problem gospodarowania odpadami komunalnymi i przemysłowymi. Następnie odniósł się do sprawy gospodarowania odpadami. Zauważył, że na pierwszy plan wysuwa się problematyka właściwego ich składowania. Nielegalne składowiska, ich samozapłon czy prowadzenie z naruszeniem przepisów i aktów administracyjnych, to poważne zagrożenie dla właściwego stanu środowiska. Przygotowując strategiczne dokumenty należy pamiętać o zapisaniu w nich konieczności zapewnienia samorządom odpowiednich środków na realizację zadań w tym obszarze, albowiem w części przypadków posiadacz odpadów może nie mieć ustanowionego zabezpieczenia lub owe zabezpieczenie może być niewystarczające do pokrycia kosztów usunięcia odpadów. Dodał, że wtedy skutki finansowe podjętych przez organy działań będą musiały zostać pokryte z własnych środków pozostających na niezmiennym poziomie, co należy ocenić negatywnie. Ponadto stwierdził, że konieczne jest powstanie programów zapewniających finansowanie usuwania azbestu tak, aby osiągnąć efekty założone w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. Problem azbestu należy rozwiązać definitywnie.

Podsumowując stwierdził, że bez odpowiedniego finansowania trudno będzie doprowadzić do poprawy stanu środowiska. Finansowanie musi służyć wsparciu dla podjęcia konkretnych działań inwestycyjnych oraz wzmocnieniu kompetencji i wyposażeniu samorządów. Ponadto niezbędne jest podjęcie odpowiednich prac legislacyjnych. Powyższe postulaty opierają się na przekonaniu o tym, że nie możemy dopuścić do tego, iż następne pokolenia będą musiały swoje działania koncentrować na usuwaniu skutków naszej dzisiejszej niedostatecznej aktywności. Stojące przed nami wyzwania są często trudne, jednak nie wolno nam przejść nad nimi do porządku dziennego.

Pani Grażyna Gaj podziękowała Członkom Rady, jak i zaproszonym Gościom, za obecność na posiedzeniu i udział w dyskusji. Dodała, że kolejne posiedzenie Rady odbędzie się na przełomie września i października. Rada zajmie się tematem wzmocnienia rozwoju szkolnictwa zawodowego oraz problematyką transportu drogowego.

Opracował: Wojciech Wojtasiewicz, Departament Nadzoru Właścicielskiego i Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego

Przewodnicząca
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w Województwie Małopolskim

Grażyna Gaj